... ч. 2 ...еда, 3. грудня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і за кордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Прорив оборонної системи під Москвою

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 2. 12. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

На східньому фронті тривають бої в районі Ростова. В боєвій полосі під Москвою вдерлися німецькі війська й на чергових відтинках глибоко у ворожу оборонну систему. Під Петербургом відбито кілька спроб випаду совітських військ переведених після сильної гарматньої підготови.

Летунство поцілило бомбами фабрику літаків біля Рибінська над Волгою, поборювало ворожі транспортові рухи на леді озера Ладога та продвжувало нищення залізничих споруд на схід від Тихвіну. Боєві літаки бомбардували останньої ночі Петербург та совітські летунські бази на північному відтинку фронту.

В морських областях біля Анґлії затопило летунство вантажник містоти 2.000 тон. Два інші торговельні пароплави ушкоджено бомбами. Чергові летунські налети були спрямовані останньої ночі на обєкти в пристані та споруди постачання західньої Анґлії.

У північній Африці велися в останніх днях змінні бої на південний схід від Тобруку з успіхом німецько-італійських військ. При спробі звільнити окружені війська, відбито ворога з важкими втратами. Німецькі боєві літаки бомбардували англійську постачальну залізницю на фронті Солюму й спричинили великі шкоди у транспортових спорудах біля Сіді-ель-Барані та Марса Матрук. Як подають наспілі досі звіти від початку боїв захоплено понад 9.000 полонених, з чого 3 генералів. — Поруч великої кількости гармат добуто або знищено 814 англійських панцирників та зістрілено 117 англійських літаків.

Англійська воєнна фльота мала в листопаді болючі втрати. Німецькі морські та повітряні сили затопили загалом: 1 корабель авіоматку, 1 кружляк, 3 нищівники, 4 швидкі човни, 1 сторожевий й 1 стежний човен. Крім цього два боєві пароплави, 2 нищівники, 7 швидких човнів і 3 інші боєві судна важко ушкоджені.

В боротьбі проти англійської постачальної плавби затопи... фльота та летунство в листопаді 48 ворожих торговельних пароплавів, загальної містоти 231.870 тон. Крім цього 39 кораблів частинно важко ушкоджених. Дальші втрати в корабельному тонажі мав ворог від мін у різних морських смугах.

—o—

Розмови маршала Ґерінґа з марш. Петеном

ПАРИЖ, 2. 12. — Дня 1 грудня відбулася у Сен Фльорентен - Вержіні довша розмова Райхсмаршала Ґерінґа з маршалом Петеном про питання, що цікавлять Німеччину й Францію.

—o—

Уступлення іранського премієра

СТОКГОЛЬМ. — Як повідомляє „Есошіейтед Прес", іранський премієр Фуруджі, що вів досі переговори про англійсько-совітський договір з Іраном, уступив. В Тегерані думають, що Фуруджі дістане доручення створити новий уряд.

Часопис „Таймс" висловлює в одній статті своє негодування та затривоження з приводу того, що цей договір ще й досі не підписаний. Часопис пише про брак одушевлення у відношенні до англійців і большевиків та заявляє, що іранські круги майже не цікавляться переговорами.

—o—

Новий лад у східній Азії

ТОКІО. — Президент міністрів Тойо заявив у радіо, що Японія, Китай і Манджуко є у своїх взаєминах цілковито однозгідні, щоби збудувати новий лад в Східній Азії на основі справедливости і моралі та створити основу тривкого миру. Щоби схопити спільні цілі трьох місяців, треба собі усвідомити трудноці тих великих завдань. Тойо повтаряє три підстави японської політики, якими є добре сусідство, спільна оборона проти комунізму і господарська співпраця. Чункін веде ще хибну політику і є в своїй війні проти Японії залежний від третіх держав.

Чи Англія почне війну з Фінляндією?

СТОКГОЛЬМ. — Анґлійський уряд все ще безпорадно крутиться сюди й туди у фінському питанні. Очевидно Черчіль побоюється, як говорять лондонські вістки, які наспіли до Стокгольму, що англійське виповідження війни Фінляндії може мати неприємні наслідки внутрі та на зовні. Здається, що широкі круги консерватистів освоюються — з дуже великою антипатією — з думкою, щоби Англія на службі большевицької демократії виповіла війну фінській демократії. Одночасно Форінь Офіс противиться виповідженню війни, бо там є люди того погляду, що Англія причинилася б тим до обєднання европейського континенту, а реально не могла би нічого вдіяти проти Фінляндії.

—o—

Війна за визволення націй

Хто йде разом з Московщиною, мусить мати спільну з нею політичну долю, мусить нести разом з нею прокляття, яке тяжить на московських можновладцях за всі їх злочини. Це починає відчувати що раз більше й Англія, яку союз з Московщиною примушує уживати й московських метод у відносинах з іншими державами та націями. Зворотним пунктом у закордонній політиці Великобританії був саме її виступ разом з совітськими ордами в Ірані, який завдав важкий удар британській гідності на цілому Сході. Намагання британських політиків надолужити брак поваги до британців збройним насильством лише погіршив їх положення.

Майже ніяких решток колишнього співробітництва поміж Єгиптом і англійцями не залишилося. Єгипет стогне під важкою британською окупацією. Війна погіршує постійно його господарське положення, постій великих мас війська викликує гостру недостачу засобів поживи. Від політичної самостійности Єгипту мало заціліло, британська окупаційна влада скидає і призначує міністрів, втручується до відносин поміж королем і політичними партіями, вимушує від египетського уряду закордонну політику, наскрізь противну інтересам Єгипту. Але Єгипет все ж не дав втягнути себе у війну — нарід жде лише принагідної хвилини, щоби виступити проти британців, скинути це британське ярмо.

Ще гірші відносни поміж британською окупаційною владою та Іраном. Перемогти остаточно повстанчий рух англійська військова влада все ще не спромоглася, та й ледви чи буде в стані це зробити. Британське військо опанувало справді головні міста, побережжа і головні шляхи, та решта країни, зокрема пустинні й гірські околиці — фактично в руках арабських повстанців.

Відносини поміж британсько-ґолістською окупаційною владою та арабським населенням Сирії дуже напружені і ще погіршуються; тим більше, що до англійців ставляться наскрізь вороже й французькі круги вірні батьківщині. Довіз поживи невистарчальний через брак тонажу, трудноці та небезпеку транспорту через Середземне море, а реквізиції для окупаційних залог обурюють місцеве населення. Не менш обурює арабів і наплив жидівського елементу з Балкану. Отже й в Сирії тримаються англійці тільки силою зброї.

В Ірані підняли тимчасом повстання курди, але можна надіятись, що спішне відкликання совітських дивізій звідти та дальші поразки совітів на Кавказі зроблять відповідне враження й на решту населення Ірану, спонукуючи його збройний виступ проти московсько - британського напасника. Не менше того можна сподіватися, що вони дістануть належну відсіч і в східнього сусіда Ірану, в Афґаністані, бо там населення також іранської раси. Правда, числом воно не багато перевищує 5 мільйонів, але войовнича вдача афґанців, що провадять ще подекуди мандрівний спосіб життя та гірський характер території роблять підбиття тієї країни надто важким. Афґаністан позбувся московських впливів вже в 1907 р., і всі намагання большевицького уряду

придбати їх знову не дали осягів. Британсько-московські вимоги до афганського уряду видалити громадян держав оси, щоправда виконано, але це викликало в Кабулі велике обурення, бо там знають, що виконання подібних вимог у Ірані було лише початком британсько-московської інтервенції. Отже Афганістан збільшує число країн, що намагаються визволитися з британського ярма протягом сучасної війни.

В останнім часі загострилися поважно й відносини поміж Індусами та Великобританією. Вязниці і концентраційні табори в різних частинах Індії переповнені індуськими націоналістами, що провадять боротьбу за незалежність. Відносини в них остільки нестерпні, що вязні протестують голодовими страйками. Один з визначних керманичів незалежницького руху вмер недавно в одному з таборів. Протибританський рух в Індіях набрав розмірів, що непокоять відповідальні британські політичні круги. Дня 20 листопада виступив в Менчестері державний секретар для Індії, Емері, з промовою про індійське питання. Він заявив між іншим, що вже в серпні 1940 р. Індіям приречено статут домінія по війні. Але Індійська Державна Рада вимагає негайного проголошення самостійности, бо на основі гірких досвідів, зроблених Індусами по першій світовій війні, вони надто добре знають, що британський уряд буде проволікати знову без кінця виконання цих приречень. Обурення і спротив індуських націоналістів тепер тим більше, що уряд Черчіля надуживає і визискує Індії в інтересах британського імперіялізму та робить їх фактично одним з головних осередків збройної активности та допомоги Московщині. Деякі британські круги, підбадьорені брехливими вістками про осяги в Кіренаїці, жадають навіть, щоб ген. Вейвель зорганізував похід британських військ через Белуджістан і Іран на Кавказ на допомогу большевикам. Таким чином уряд британської плютократії вірно наслідує Московщину, визискуючи чужі нації в інтересах власного імперіялізму.

Коли Черчіль наслідує Сталіна, то Рузвелт намагається наслідувати їх обох. Робить він це тим пильніше, що більшість самого американського населення, а передусім робітництво, рішуче противиться служити своїм майном і кровю політиці англосаської плютократії. Отже мають „боронити безпеку західної півкулі" ісляндські данці, кубанські еспанці, ірляндці, на північній частині острова, де мають бути американські морські бази, голяндці і маляйці на Яві, еспанці і маляйці на Філіпінах, алеути, китайці, тайляндці та багато інших, що не мають досить сили, рішучости чи взагалі можности спротивитися участи у виконанні цього „почесного" завдання. Куди не сягає ще американська фльота, сягає долар. Позбавлені можности експорту до Европи наслідком британської бльокади мусять держави Середущої і Південної Америки терпіти гніт і визиск американського капіталу. Мексик, якому увірвався терпець кілька років тому і який вивласнив американців, що запосіли її джерела нафти, мусить тепер скапітулювати перед Рузвелтом та погодитися сплачувати вивласненим американцям 40 мільйонів долярів. Панама зробилась в такій мірі кольонією Злучених Держав, що американські агенти скидають і призначають там навіть президента держави. Але й без порівнання більші й міцніші держави південної Америки мусять часом йти назустріч вимогам Вашингтону значно далі ніж це дозволяє їх національна гідність, зокрема у відносинах їх до держав оси.

В світлі цих фактів виглядає голосінна англо-саської пропаганди, що трійка: Сталін-Черчіль і Рузвелт — виступає в обороні демократичної волі і права та боронить світ від намагань держав оси опанувати його, остільки ж кумедно як і ганебно. Основою кожної волі й права є незалежність націй. Самого факту союзу поміж Московщиною та англо-саськими державами вистарчало б, щоб відмовити їм морального права виступати в обороні волі і справедливости, але вони виявляють себе до того ж, як бачимо, справді її гідними союзницями, наслідуючи її методи поневолення і визиску чужих націй.

Між тими журналістами, яких німецький уряд запросив вкінці жовтня обїхати Україну, було чотири американці, а між ними й кореспондент „Юнайтед Прес", який писав в „Нов Цірхер Цайтунг", що „українське населення виявляє свою готовість співпрацювати з німецькою владою". Це посвідчення громадянина держави, що перебуває в союзі з Московщиною, особливо цінне. Але чи пустить американська влада німецьких журналістів на Ісляндію чи Філіпіни, і яка нація заявить щиро, що вона готова в цій війні співпрацювати з Московщиною та англо-саськими державами?

Поразки Великобританії в Норвегії, Голяндії, Бельгії, Югославії і Греції не позбавили британську пропаганду змоги запевняти, що англо-саські держави виступають в обороні малих націй, але моральна поразка завдана їм союзом з Московщиною виявила тепер і те, як брехливою була ця їх пропаганда. Не можна мати різних засад у відношенні до різних націй, але лише одну у відношенні до всіх. Не можна „визволяти" малі держави европейського заходу та Балкану, а одночасно підтримувати московський гніт супроти чужих націй СССР, і поневолювати інші нації і держави на цілій земній кулі в інтересах англо-саського імперіялізму.

Основою збройної сили держави є моральна сила нації, що творить і силу кожного вояка. Отже й моральна поразка англо-саських держав лише попереджує їх остаточну збройну поразку. Ми українці знаємо, що правда не може бути по боці Московщини і тих, що йдуть разом з нею, і остерігаємо тих, що могли б мати іншу думку, бо нація, що не визнає права інших на незалежність, втрачає сама це право.

М. Данько.

Поза китайським муром

(Від нашого кореспондента) *)

КИЇВ.

Чергова затримка авта коло університету. Стоїть він таксамо маєстатично, як і раніш. Вікна в більшості забиті дошками.

А ось перша новина: напроти університету в сквері памятник Шевченкові. Грузка постать Кобзаря України вміщена на педесталі колишнього памятника царя Миколи І. Сама по собі думка поставлення постаті поета на місці його мучителя може й непогана, але між постаттю Шевченка й тендітною підставою з вишліфованого мармуру колишнього царського памятника нема ні пропорції, ні ідейної цілости. Майбутня Україна мусить побудувати великому Кобзареві новий, гідний його заслуг перед нацією, величний монумент.

ХРЕЩАТИК.

Ідемо звідси на Хрещатик. Широчезна і асфальтова їздня цього найбільшого проспекту в Києві розчищена від румовищ, але ж, Боже, як вона страшно виглядає після звірського висадження большевицьким динамітом у повітря! Починаючи від Бесарабки, зі спаленим критим ринком, аж до самого кінця тієї вулиці коло Царського Саду, Хрещатик у румовищах або нашкірився задимленими дірами тисяч вікон у вигорілих будинках. Найбільше знищення — в його середині, на розі Прорізної, Миколаївської й Лютеранської. Оба роги Прорізної й Хрещатика, там де була колись каварня „Жорж", взагалі не існує і з переїзду Хрещатика видно моторошну пустку в сторону В. Володимирської вулиці. Більше страхіття годі собі уявити. Почуваєтеся як серед помпейських руїн. Серце заливається кровю на думку про велетенські зусилля й матеріяльні кошти майбутньої реставрації цієї найголовнішої артерії української столиці. Біль зростає, коли ви кидаєте оком вправо і вліво від Хрещатика, на бічні вулиці. І Інститутська і Миколаївська і Лютеранська і Прорізна і Думський Майдан із розкішними будовами колишніх готелів, фірм, каварень і ресторанів, випалені пекельним вогнем і дихають запахом диму недавнього пожарища. Тихо і пусто кругом. І тільки згадуються часи колишнього шаленого руху в цій шумливій дільниці міста, тепер безлюдного і повного мертвих руїн. Знищення Варшави видаються дурничкою в порівнанні до цього страшного суцільного цвинтарища. А все ж величним лишився Хрещатик і в своїй теперішній маєстатичній мертвоті як труп...

Інститутська вул. знищена до половини. Київський хмародер — дім Гінзбурга вигорів увесь. Кияни оповідають, що він горів, як смолоскип, а дим з нього звивався вгору, як чорний стовп. Коли горів Хрещатик, кажуть люди, історичні згадки про пожежу старого Риму в часах Нерона видавалися марними й смішними. Море полумя шуміло, як несамовитий звір, а заграву пожежі бачила вночі вся Україна навколо на десятки миль.

На Миколаївській згоріли всі будинки аж до Соловцовського театру. Театр зацілів, але потерпів.

Лютеранська вигоріла до Мерингівської, Прорізна лежить у румовищах аж до Михайлівського переулку, Пушкінська вул. між Прорізною і Фундуклеївською вигоріла вся. Єдиною поперечницею Хрещатика, що заціліліла, є Фундуклеївська вул. Театр Бергоне врятувався чудом.

Здибав я багатьох киян, навіть тих, що живуть близько коло Хрещатика, які ще не відважилися піти й подивитися на його руїни.

— Не можемо, — кажуть. — Щадимо свої нерви.

З усього Хрещатика від першої пожежі спричиненої большевицькими мінами, зацілила тільки Дума. Огонь лизав її з усіх сторін, але вона якось збереглася. Тільки 1-го листопада вночі злочинна рука саботажника підклала під неї дві міни, які й спалили Думу до основ. Висока вежа Думи завалилася, а в будинку її згорів увесь неоціненої історичної вартости архів Києва. Командант Києва попередив населення оголошеннями, що за повторні випадки саботажів і підпалів будуть відповідати мешканці, а военний командант України у заклику до українців, просить українське населення допомагати владі виловлювати злочинців, обіцюючи грошеву винагороду за кожного зловленого саботажника. Населення Києва організувало домову сторожу з денними й нічними дижурами. Рух у Києві дозволений для цивільного населення до 5-ої год. пополудні. В 5-ій год. всі брами в місті замикають, а де-не-де забарикадовують.

Перша ніч під київським дахом дає нам ширші відомості про життя киян, які ми здобуваємо від наших гостинних господарів. Про минуле життя найліпше свідчить вигляд людей: і господареві і господині, нестарим ще людям, яких ми залишили в Києві 20 літ тому в повні здоровля і сил, побіліло як сніг волосся і вони виявляють позу зрезигнованість до життя і стоїчну байдужість до майбутнього України.

— Найбільшою заслугою большевиків є те, — говорить спокійно нам господар, відомий у Києві адвокат, — що вони навчили нас не боятися смерти...

(Далі б.) **Одуд.**

*) Гл. „К. Вісті" ч. 266, 267, 268 і 269.

Враження з табору полонених

I.

Як це загально відомо, в німецьких таборах для полонених опинилося к. 4 мільони червоноармійців. Всі ті полонені значно різняться між собою, так, що — можна писати — між ними існують дві групи.

В одному з українських міст є саме такий табор полонених вояків з червоної армії. Між ними є всі національности. Дуже багато азіятів, значне число москалів, доволі українців, дещо білорусів і врешті кавказці. Між собою полонені говорять своїми рідними мовами, але всі групи між собою порозуміваються по-московськи. Українців виділили в тому таборі в окрему групу тому, що їх мали звільнювати з полону. Українці — це в великій більшості селяни і робітники з усіх земель України. Між ними нема неграмотних. Більше неграмотних зустрічається вже між білорусами і москалями. Кавказці й азіяти знають своє письмо. Крім того вони вміють дещо писати і читати по-московськи. Дуже багато полонених, особливо українців, має неповну, або і повну середню освіту (10 кляс). Чимало з них покінчило технікуми з різних ділянок народнього господарства. Всіх тих, які закінчили технікуми, вважають за людей із середньою освітою. Є також і люди з недокінченою високою освітою, між ними доволі багато учителів народніх шкіл. На жаль, освіта цих учителів доволі однобічна і вони малощо знають. Всі вони дуже міцні в політ-грамоті, але коли вийти поза її межі і перейти до вільної виміни думок на різні теми, вони роблять враження безпомічних. Це вже годі сказати, як вони вчили і виховували дітей.

Серед колишніх червоноармійців дуже багато фахівців-спеціялістів з різних ділянок народнього господарства: селяни-трактористи, агрономи, агротехніки, зоотехніки, садовики, мотористи, комбайнери, залізничники, фабричні фахівці з різних спеціяльностей, поштовці, радіотехніки, телеграфісти, фотографи, всякого роду ремісники і фабричні робітники, бюрові працівники, друкарі, бухгальтери, банковці і т. д. Всі вони переважно селянського роду, всі вміють працювати на землі, багато з них стало робітниками аж тоді, коли москалі сколективізували землю. Тому в світлі такої дійсности зовсім безпідставне твердження, наче б на Україні повна порожнеча, бо, мовляв, там нема ніяких фахівців і спеціялістів.

Всі полонені українці бажають вернутися на Україну і працювати для України над створенням нового ладу. Багато молоденьких хлопців розпитує, чи їх пустять до хати і чи вони дальше зможуть вчитися і розвиватися. Лише дуже мало полонених не хоче вертатися на Україну, але воліло би піти дальше на захід, позмозі якнайдальше від того зненавидженого сходу. На тому сході — пояснюють вони вже так багато зазнали горя і сподіються, що на заході таки краще. Один полонений просто каже, що він має вже 24 роки, а досі так якби не жив, а дуже і дуже хоче жити, хоче бачити справжнє життя. Йому вже надоїло вічне большевицьке недоїдання, брехливі обіцянки кращого життя, вічний страх за життя і безконечна сірість большевицьких буднів.

Всі полонені незвичайно цікавляться, як далеко німці зайшли, коли впаде Москва, деякі полонені просять, щоб передати родині вістку про те, що вони живуть. Всі, як один, розпитують, чи Україна дуже знищена. Українці з Буковини розпитують про життя на Буковині. З-поміж придніпрянських українців один молодий хлопчина з Київщини дуже розпитував за Карпатську Україну, бо він зустрічав у тій війні мадярські війська і вони йому нагадували Карпатську Україну.

95 відс. українців говорить по-українськи, решта вживає московської мови. Це здебільша міщухи, але не всі. Ті, які говорять по-московськи — жили поза Україною і не мали ніякої змоги навчитися по-українськи. Також лівобережні українці з міст, особливо з Харкова, говорять по-московськи, але всі вони вважають себе українцями. Української мови не знають як слід тому, бо по містах переважно вчили по-московськи. Але одночасно з тим бувають і такі дивні випадки, що українці з Туркестану, з Далекого Сходу, зі Сибірі, навіть із Поволжа і корінної Московщини — здебільша говорять тільки по-українськи. Це тому, що вони жили більшими громадами. Кубанці і донці, які також є між полоненими, признаються до українства.

Багато молодих хлопців, які покінчили середні школи, не могло дістатися до старшинських шкіл. Вони пояснюють, що на перешкоді стануло їм їхне соціяльне походження. Тому вони навіть середні школи мусіли кінчити як самоуки і складали іспити як екстерністи. Щоб дістатися до старшинської школи, треба було бути комуністом, кандидатом до партії, або щонайменше комсомольцем. Тому, що вони були соціяльно чужим і ворожим елементом, їх не приймали до комсомолу. Багато було таких, що не могли скінчити шкіл тому, що родичі не мали грошей.

Всі селяни-полонені дуже розпитують, чи будуть ділити землю, чи далі залишаться колгоспи, чи можна буде свобідно розпоряджати своїм заробітком, чи праця буде вільна чи примусова. Всі вони стверджують, що доля селянина під большевиками була дуже важка і всі кажуть, як один, що доконче треба розвязати колхози, що селянам треба дати землю, бо тоді й доля селян покращає.

Робітники нарікають на останні накази московської влади, якими прикріпили робітників до фабрик, так що годі було їм шукати кращих умовин праці в інших фабриках. Всі хочуть розкріпощення робітників і селян. Ті полонені з-поміж робітників, котрі колись були стахановцями або ударниками, признаються, що вони хотіли більше заробити і хотіли краще жити. Ідейних стахановців-комуністів між ними нема, бо ніхто з них не працював для ідеї, для комунізму, а кожний тільки для себе. З відповідей робітників можна виробити собі погляд, що стахановщину загал населення вважав засобом витискання останніх соків із людини. Всі, і селяни і робітники, хотіли б мати землю на власність. Можна сказати, що загальне бажання всіх — це бути землевласником. Це безумовно одна з цікавих рис українців, де б вони не жили.

М. С.

Українська спільнота забезпечить своїм дітям майбутнє, тому кожний українець жертвує на Фонд Українського Студента.

Жертви на Фонд Українського Студента: Українбанк, Краків.

В. ЄФТИМОВИЧ.

„Міколки“

В перших днях грудня 1914 р. призначено мене командиром 13-ої роти (сотні) в 25-ому пішому запасовому баталіоні, який стояв тоді в Полтаві.

Завдання було не легке, бо сам я багато часу мусів був оддавати на ротну господарку, а мій помішник „прапорщик“ Степаненко, під оглядом військової підготови був дитиною, і кожен з підстаршин у вояцьких справах визнавався значно краще від нього.

На узброєнню рота мала, замість прийнятих у москворосійській армії пятипатронних магазинок зразку 1891 р., 60 „берданок“ (система „бердан“), тяжких, перестарілого типу однопатронних карабінів.

Також з вирядом і озброєнням було погано, а найгірше було вже з рекрутами!

Цих людей надіслали до Полтави з Вологодської, Вятської, та Уфімської ґубернії — за яких півтори тисячи кільометрів! Щось подібне могло статися тільки в цій імперії.

Кожен з тих рекрутів по метриці — був православний і майже кожен третій чи четвертий називався „Іван Іванович Іванов“, чи „Степан Степановіч Степанов“.

Кожен був нестямно ледачий і невимовно брудний. Мали непоборну відразу до мила і води! Працю вони ненавиділи й всіляко від неї ухилялися. Так, вислані на працю до кухні лінувалися — самі для себе — якслід начистити бульби, половина її йшла до казанів необібрана. Не раз кухарі спізнювалися з обідом тільки тому, що призначені рубати дрова не встигали їх на час нарубати.

„Іван Іванович“ працював так довго, як довго за ним наглядав підстаршина, а деякі старання в праці проявляв лише тоді, коли підстаршина — нишком, щоб не завважив хтось зі старшин — вибив ледачого.

В набитих мужвою помешканнях було невимовно брудно й давив страшний сморід усяких випарів, бо змусити москалів до якоїсь чистоти й порядку було понад людські сили.

Коли „Іван Іванович“ за кару діставався під арешт, то... дякував, бо на арешт дивився, як на відпочинок від зненавидженої праці.

Спроби вимити в помешканнях підлоги, кінчалися брудним потопом...

І все ж таки, буньчужний тієї сотні, — Кучма, потрапив змусити „Іван Івановичів“ до праці.

— Одної суботи (субота була призначена на ґенеральне прятання помешкань), приходжу по обіді й очам не вірю — „Іван Івановичі“ старанно один одного підбадьорюючи криком та лайкою шорують підлогу. Та ще як стараються! — Аж піт їх ріками заливає.

Більш того — роблять це без принуки підстаршин!

Кличу фельдфебля Кучму й питаю, що за чудо сталося?

— Так є, Ваше Високоблагородіє, — чудо не чудо, а знайшов секрет!

— Секрет? То може й мені про твій секрет розкажеш?

— Словами трудно розказати, тому дозвольте Ваше Високоблагородіє показати. — Секрет лежить у коморі...

Кучма кличе коморного й запрошує мене до ротної комори. Там він показує біля сотні примітивних вирізаних з дерева маленьких ляльок, що купою лежали на полиці...

— От це й увесь секрет, каже Кучма, показуючи на ляльки:

— От-ці ляльки? Це такий секрет? — Що ж це має значити, Кучма, ледве стримуючись від сміху, відповідаю.

— Їхні „боги“, — Ваше Високоблагородіє!

— Бо-оги?!...

— Так. А на імя такому „богові“ — Міколка!

Знизую плечима:

— Та ти жартуєш?

— Без жартів, Ваше Високоблаґородіє, це в наших „православних“ такі „боги“!

І Кучма оповідає, що підстаршини підгляділи і він сам ствердив, що коли день для „Івана Івановича“ кінчався „благополучно“, значить не було важкої праці й обійшлося без поличника, то після вечері, відходячи на відпочинок, „Іван Іванович“ виймав із своєї скриньки „Міколку“ й шматочком лою від мясної пайки смарував йому уста — приносив жертву подяки, приказуючи: „Віш, Міколка, постарался — заработал... Завтра тоже не подведі!“

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

Головне завдання цивільних управ на Сході

Як відомо, розпорядком Фірера заведено цивільні управи під проводом державних комісарів у тих частинах зайнятих німецькими військами східніх земель, де закінчено вже боєві дії. З тією метою створено окреме міністерство для зайнятих східніх земель із мін. Альфредом Розенбергом у проводі. У звязку з тим появилась у щоденнику „Франкфуртер Цайтунг" із 19. листопада ц. р. (ч. 591-92) знаменна стаття п. з. „Управа на Сході", в якій читаємо ось що:

„Мало коли говорив німець так багато про Схід, як сьогодні, рідко коли він займався так багато як нині життям і життєвими умовинами по той бік Східньої Прусії і Шлеська. При цьому маємо на думці не тільки війну проти Совітів, яка втягнула мільйони німецьких вояків у боротьбу та звязала з ними щоденні почування мільйонів німців у батьківщині. Від війни проти Польщі Схід став майже новим поняттям і в політичних розмовах. Різниця між політикою і студіями Сходу давніших років у тому, що тоді Схід був більше або менше розбурханим уявленням, у кожному випадку фігурою на гойдалці европейської рівноваги, а сьогодні на нього вже взагалі не можна дивитися без безпосереднього звязку з континентом.

Війна ведеться за майбутність Европи, а в цих місяцях боротьби проти Сов. Союзу більше ніж у кожній іншій фазі. В одній статті про життєвий стиль і аграрний уклад Східньої Европи Вернер Дайц, райхсамтсляйтер у кермованому Альфредом Розенбергом закордонно-політичному уряді націонал-соціялістичної партії, звернув недавно увагу на те, що европейська політика під проводом Німеччини зробила рішальний зворот із Заходу на Схід. Головна вага пересувалася все більше там, де вона по географії й історії належить. Наслідком зросту сили Німеччини Схід до деякої міри зблизився до Европи, бо Німеччина — разом з Італією — зліквідували переходову перевагу Західньої Европи. Варшава, напр., ближча до Берліна, ніж вона була політично до Парижа. Якщо з нагоди роковин Генерального Губернаторства стало ясне, як протягом двох років почав здійснюватися новий порядок на місці колишньої польської республіки, то тепер із проголошенням створеного міністерства для зайнятих східніх теренів спрямовується зір дальше, поза кордони поширеного в літі Генерального Губернаторства. Одначе Генерального Губернаторства і нового міністерства не можна ставляти на одній площині. Бо тоді, як для Генерального Губернаторства створено вже давніше державноправну форму, що як „сумежний край" (Небенлянд) є висловом звязку і віддалення до Німеччини, то завдання найновішого міністерства мають покищо тільки переходовий характер. Цим не встановлено ще якогось міжнародньо-правного вирішення (підкр. наше — Ред.). Завданням мін. Розенберґа і його співробітників є встановлення цивільної управи. Цивільні управи на зайнятих теренах — як це виказує хід війни — можуть мати різний характер. Він залежить від народу, якого життям мається управляти, від культурного і цивілізаторського стану зайнятої країни, як теж і від величини поразки, що її котрийсь нарід потерпів. По розбитті Польщі була також знищена держава. Залишився хаос, що не має собі рівного. Подібний стан найшли новонаставлені мужі і тут.

Завданням „Райхскомісаріяту Остлянд", як і управи вільними вже від боєвих дій частинами України, є насамперед привернути і вдержати публичний лад та публичне життя. Цими словами розділюється вже й функції. Бо хоча в ніякій окупованій країні не залишено старого порядку, який обовязував перед війною, то цей давніший лад ніде не був так дуже віддалений від уяви, з якою нове міністерство мусить вязати поняття нового порядку, як у Сов. Союзі. Нові державні комісари в ніякому разі не будуть встановляти большевицького „ладу". При цих цивільних управах ідуть впарі дві справи: направити заподіяні війною шкоди й усунути сліди большевицького режиму. Вправді колгоспів не можна буде відразу розвязати вже хоч би тому, що аграрної структури не можна завести з одного господарського року на другий. (Вернер Дайц висловив у згаданій уже статті думку, що сільсько-господарський устрій на Сході мусить бути побудований на базі „природнього колективізму" людей, які в даній околиці живуть). Переходу до інших умовин від большевицьких не можна буде зробити всюди з однаковим поспіхом і в однаковому часі. Балтійські держави були советськими розмірно короткий час, східні окраїни Польщі кілька місяців довше, а Україна від часу большевицької революції. Різниці пробиваються вже в самих назвах. Наскільки „Остлянд" сусідує з Балтиком, у ньому подибується багато свідків німецької Ганзи і німецького лицарського Ордену, ця земля має багато слідів німецької праці і німецького порядку. Частина того, що підпорядковано гавляйтерові Льоґзе, є дійсно тим „Східнім Краєм" ((Остлянд), що про нього співається в пісні: „На Схід хочемо кіньми гнати". Теж і національні різниці мусять рішати. Українці є інші, як білоруси; Білорусь була найбільш занедбаною аграрною країною Сов. Союзу.

До чого ці завдання мають змагати, це Фірер сказав уже 9. листопада: Схід мусить бути поставлений на службу Европі. Про державно-правну сторінку говоритиметься пізніше, по закінченні війни. Насамперед опрацюють господарську ділянку. Наслідки дасться відчути швидко на сусідніх теренах на захід, у Генеральному Губернаторстві. До війни зі совітами воно було передньою сторожею і замкненою окраїною. Передумовою того, що східні і північні терени використають можливості природи, являється існування якнайбільшого ладу. Його мають створити і забезпечити нові цивільні управи".

Голови великодержав відповідають на гратуляційні телеграми Фірера

БЕРЛІН. — Голови держав, обєднаних в протикомуністичному пакті, як також дуче і державний шеф Румунії відповіли на гратуляційні телеграми, які переслав їм Фірер з нагоди підписання протоколу про продовження протикомуністичного інтернаціоналу та про приступлення дальших 7-ох держав, гратуляційними телеграмами і телеграмами подяки.

Одночасно відповіли гратуляційними телеграмами та телеграмами подяки міністри закордонних справ Японії і Манджукуо, як також міністер закордонних справ китайського національного уряду на переслані їм з цієї самої нагоди міністром закордонних справ фон Рібентропом побажання.

Коли ж за минулий день довелося „православному" напрацюватися, особливо, коли підстаршина йому „начистив зуби" (вибив), тоді „Іван Іванович" клав свого „бога" на коліно, здіймав зі себе очкур, яким підвязував штани й і давай періщити свого „Міколку": Віш, Міколка, с... син! Не виручіл — так сам тепер палучай, твою мать! Мне, брат, тоже зуби балелі! Сматрі, завтра не падведі, нето меня, брат, знаеш — шкуру с тебя спущу..."

Завваживши цей „християнський ритуал" зі смаруванням уст та з хлостою, Кучма... заарештував „богів" у цілій роті й загрозив „православним", що буде тримати їх у коморі, аж доки не буде чисто в помешканнях, а коли й це не поможе, тоді він відбере „богів" від цілої роти й кине їх під кухонні казани!

— Тепер ми з них „пустимо мило" — будуть тепер вони і вчитися й порядок тримати — закінчив Кучма.

На другий день по обіді я спробував перепровадити „катехізацію" — хотів довідатися про релігійний рівень „православних".

Кучма привів мені кількох перших-ліпших...

Питаю одного:

— Якої віри?

— Так што православние, Ваше Високоблагородіе.

— Так і в Бога віруєш?

— А так, Ваше Високоблагородіе!

— А ще в кого віруєш?

— В Пресвятую Тройцу з Міколаем...

— А чи ти Бога бачив?

— А так, Ваше Високоблагородіе!

— А де ж той Бог?

— А в мене в скринці одпочиває...

— Принеси сюди. На вшпиньках вибігає й приносить свого „Міколку".

— А як цього „бога" звати?

— „Міколкою", Ваше Високоблагородіе!

— А твого як, — питаю другого.

— Тоже Міколкою, — відповідає.

— А молитися вмієш? — Прокажи „Отче наш".

Починає скороговоркою: „Отче наш. Отче наш, єжелі в небесех, валяй на землю Хлеб наш насущний дашь нам в долг... но ізбаві нас от лукавого святого...

Мені було цього досить. Відпустив цих православних" і питаю Кучму:

— Ну, й що ж про них сказати?

Кучма, саркастично посміхаючись відповідає словами пісні, яку скомпонував відомий Пуришкевич, посол до москворосійської державної ради:

„Православний русскій воін
Не считая бйот враґов!"

і після павзи додав:

— Такі вони „русскіе", як „православние" — „кацапня" тай тільки...

— „Кацапня" — це множина від слова „кацап", як зневажливо називають українці москалів. У татарській мові „кацап" значить „кат".

—o—

ДО ПИТАННЯ БРИТІЙСЬКО-СОВІТСЬКОЇ СПІВПРАЦІ.

СТОКГОЛЬМ. — Іден заявив перед парляментом в Лондоні, що всі англійсько-совітські переговори до літа 1941 р. торкалися тільки загальних соціяльних питань.

Супроти цього стверджують в шведській столиці, що бостонська радіовисильня заявила отверто 26 червня 1941 р., що британська місія, яка в найближчому часі виїде до Москви, буде найбільшою, яку колинебудь посилали в якийсь чужий край. „Уряд Черчіля приготовив це зовсім природньо вже від двох місяців".

Дальше займалися британські часописи від 22 червня ще раз докладно подіями, які зайшли тоді, перед одним роком внаслідок місії Крупса до Москви і заявили, що цей спеціяльний британський посол в свойому часі віз зі собою особисте письмо Черчіля до Сталіна, яке обіймало докладний договір союзу проти Німеччини. Зміцнення лондонського совітського посольства в 1940 р. військовим та летунським знавцем з радістю назвав „Дейлі Експрес" з 24. червня „добре стереженою военною тайною".

Сьогодні знаємо — так міркують в Стокгольмі — що совітський диктатор на Кремлі підписав зі своїм смертельним ворогом Німеччиною тільки тому договір, щоби зискати на часі для зміцнення своїх военних сил. Під охороною цього договору большевицькі змагання проти Німеччини та решти Европи ішли без перешкоди дальше. Уряд англійського президента міністрів мав дуже докладне, аж до подробиць, уявлення про ті всі справи, як це стверджує однозначна мова актів і документів.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ГРУДЕНЬ.
3. Середа — Пр. Григ., Дек.
4. Четвер — Введ. в хр. Пр. Бог.

— ВИЇЗД ДО ПРАЦІ НА ЛІВОБЕРЕЖНУ УКРАЇНУ. На Лівобережну Україну потрібно до виїзду зараз або пізніше більшої кількости фахівців: механіків, інженерів, електротехніків, учителів німецької мови, перекладачів та кваліфікованих фахівців із ділянки господарства та промислу. Кандидати на виїзд із Генерального Губернаторства перешлють свої зголошення разом із докладним життеписом у німецькій мові, потвердженим УДК або Делегатурою до УЦК в Кракові. В життеписі треба подати докладно, звідки походить та де — в якій місцевості та в якій ділянці хотів би працювати. Виїздити можна покищо тільки без родин. Стягнути родини можна буде щойно пізніше.
Український Центральний Комітет.

— ПІД УВАГУ УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИКАМ, ЯКІ ВИЇЗДЖАЮТЬ НА ПРАЦЮ ДО НІМЕЧЧИНИ. Українські робітники! Перед виїздом до Німеччини постарайтеся про виказку Українського Комітету, що ви українці. Не виїзджайте до Німеччини без особистих документів. Документи мусять бути в німецькій мові. Без відповідних документів не дістанете таких умовин праці та винагороди, які прислуговують українським робітникам. — Український Центральний Комітет, Відділ Праці і Суспільної Опіки.

— ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ ЗАМОВЛЯЮЧИХ У НАС КНИЖКИ, що покищо ДО ГАЛИЧИНИ не можемо книжок висилати, бо пачок до Галичини пошта ще не приймає. Усі такі замовлення просимо спрямовувати на адресу: „КНИГОТОРГ", ЛЬВІВ, вул. Чарнецького ч. 12.
„Українське Видавництво".

— ШКІЛЬНІ ДЕННИКИ є на складі в Українському Центральному Комітеті, Краків, Зелена 26 — і туди слід спрямовувати замовлення. Ціна 10 зол. Висилається тільки за попереднім надісланням грошей, або за післяплатою. — Фінансовий Відділ УЦК.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ зложили через УДК-Краків за місяць листопад (у золотих): Гопей Катерина 10, Турянська Осипа 2, Сувчинський Микола 8, Щербанюк Микола 0, Ґоцький Ярослав 30, Смітюх Василь 10.

— В НЕДІЛЮ виїхав із Гуельви транспортовий поїзд із 420 еспанськими робітниками, які зобовязалися працювати в Німеччині. Населення сердечно прощало робітників.

— ЗАГАЛЬНИЙ ОБОРОТ у словацькій закордонній торгівлі в перших 9-ох місяцях 1941 р. досяг 4670 мільйонів словацьких корон, у порівнянні з 4148 мільйонами і 2280 мільйонами словацьких корон у цьому самому часі в рр. 1940 і 1939.

— ІТАЛІЙСЬКИЙ урядовий денник законів опубліковує зарядження з 3. жовтня 1941 р. про створення губерніяльної ради для Чорногори. Губернатор, якого іменуватиме головне командування італійської армії, матиме свій осідок у Цетинії.

— ЯПОНСЬКИЙ посол у Берліні, генерал Ошіма, прибув зі своєю дружиною на відвідини моцартівського тижня до Відня. Його співробітник посол Сакума перебуває також між почесними гостями моцартівського тижня Німеччини у Відні.

— ПІД КІНЕЦЬ минулого тижня перевели з датою 1. грудня спис населення в Швайцарії. Останній спис населення відбувся в 1930 р. і виказав у Швайцарії 4,06 мільйонів населення.

— ДАНСЬКІ часописи повідомляють, що завдяки новому привозові сирого тютюну робітники тютюневої промисловости можуть працювати далі. Достави приходять головно з Італії та з балканських країн. Новий тютюн-сирівець придатний не тільки на папіроски та різаний тютюн, але й на цигари. Цим забезпечено також нормальний продаж тютюну для крамниць.

Спільна заява Японії, Китаю і Манджукуо

„НЕ СТЕРПИМО БІЛЬШЕ ВМІШУВАННЯ В РОЗВИТОК СХІДНЬОЇ АЗІЇ".

ТОКІО. — Японський президент міністрів Тойо зложив з нагоди річниці заяви трьох держав гостру заяву проти еґоїстичних затій ворожих народів і вказав на те, що Злучені Держави Америки й Англія змагають до першенства у Східній Азії. В Токіо будуть з цієї нагоди промовляти президент міністрів Тойо і посли Китаю і Манджуко. У спільній заяві 3-х східньо-азійських держав, Японії, Китаю і Манджуко, підкреслюють ще раз те, про що згадав уже в своїй заяві президент міністрів Тойо. Три держави рішені не дозволити більше на ніякі вмішування Злучених Держав Америки або Великої Британії до розвитку Східньої Азії. Народи Східньої Азії згідні звільнити Східню Азію від капіталістичного наступу Злучених Держав Америки, як також від комуністичної зарази, щоби збудувати сферу спільного добробуту.

Свен Гедін проти Московщини

Свен Гедін пише в „Парізер Цайтунґ" з 15. XI, що боротьба на східному фронті — це „хрестовий похід проти Леніна". Щоб покінчити раз на все з большевизмом половинні міри не вистарчають, і ніхто окрім Фірера не міг-би перебрати на себе завдання знищити тієї системи. Свен Гедін запитує себе, яким чином може американський нарід давати поміч большевикам без гострих докорів сумління. А видається, що обовязком всіх культурних народів є поборювати режім, який намагається накинути цілому світу свої засади. Великий дослідник зазначує нарешті, що напад на Фінляндію в 1940 р. мав лише розпочати дальші наступи на Швецію і Норвеґію. Червоні армії хотіли зайняти пристані Атлантику, що є вільні впродовж цілого року від криги.

Фуруджі дістав доручення створити новий уряд

АНКАРА. — Після уступлення іранського президента міністрів Алі Фуруджі, дав знову шах Могамед-Пур доручення Фуруджієві створити новий іранський кабінет. Як подають із Тегерану, новий кабінет буде мати властиво той самий особовий склад, як попередній. Тільки деякі неполітичні міністерства, як нпр. міністерство суспільної опіки, зазнають при їх обсаді змін.

Окружні конференції освітніх робітників Посяння й Лемківщини та Холмщини й Підляшшя

В цілі навязання живішого організаційного звязку з тереном, устійнення форм і способів праці, обговорення найактуальніших проблем освітньої праці, устійнення та пояснення пляну праці на найближчі місяці — відбудуться в днях 4 і 7 грудня ц. р. дві окружні освітні конференції освітніх робітників. А саме:

1) В четвер, дня 4. XII. ц. р., в год. 8 рано, відбудеться окружна конференція освітніх робітників Посяння й Лемківщини — в Сяноці.

2) В неділю, дня 7. XII ц. р. в год. 8 рано, відбудеться окружна конференція освітніх робітників Холмщини й Підляшшя — у Холмі.

Програма обох конференцій така:

1. В год. 8-ій збірка учасників конференцій в домівці УДК.
2. Корпоративна участь учасників конференції у Службі Божій, яка відбудеться: а) в Сяноці в парохіяльній церкві, б) у Холмі в православному Соборі — в наміренні конференцій.
3. Відкриття конференцій, год. 9,30.
4. Звіти Референтів Культурної Праці.
5. Реферати представників УДК.
6. Запити й вияснення.
7. Закриття конференцій.

Участь у обох конференціях, в Сяноці і Холмі візьмуть обовязково:

а) Референти Культурної Праці при УДК

б) Підреференти Культурної Праці при Районових Делегатурах ,

в) Культурно-освітні організатори,

г) Канцелярійні працівники Референтур Культурної Праці,

ґ) Голови Окружних Жіночих Секцій,

д) Визначніші працівники низових клітин.

Референти Культурної Праці приготують письменний звіт з діяльности Референтури, за час від 1. 4. — 30. 11. ц. р., за зразком, поданим Референтам —30 вересня ц. р. Звіт охопить не тільки район Референтури, але теж райони Делегатур.

Звіт зложать Референти в президії конференції.

Тому, що входові двері на салі нарад, так у Сяноці, як у Холмі, будуть вже в год. 9.30 закриті, а спізнені учасники не будуть допущені до участи в конференції:

1) ті учасники конференції в Сяноці, що не мають догідного поїзду в четвер рано, мусять приїхати до Сянока вже в середу 3. XII. ц. р.

2) ті учасники конференції в Холмі, що не мають догідного поїзду в неділю рано, мусять приїхати до Холма вже в суботу, дня 6. грудня ц. р.

УДК в Сяноці та Холмі приготують для цих учасників нічліги, які однак треба раніше письмово, або телефонічно у згаданих УДК замовити. Адреси: 1) УДК Холм — Люблінерстрассе 3, число тел. 185. 2) УДК Сянік — Горст Весельстрассе 2/I. число тел. 44. Дижурні з жовтоблакитними перевязками на лівому рамені очікуватимуть гостей на двірці та дадуть потрібні інформації.

При вході на салю нарад учасники конференції викажуться повновластями свойого УДК.

Кушнір
Керманич Відділу Культурної Праці.

В. Кубійович
Провідник УЦК.

КОРОТКІ ВІСТКИ

*** На запросини** німецького міністра фінансів графа Шверіна фон Кросіґка, прибув у понеділок вполудне королівсько-мадярський міністер фінансів д-р Ремені-Шнеллер до столиці Німеччини, щоби віддати відвідини німецькому міністрові фінансів, що весною цього року був на Мадярщині.

*** Обмеження подорожей** чужинців до і зі Злучених Держав та їх посілостей буде, як подає „Юнайтед Прес", від вівтірка загострене. На основі нових приписів буде заборонений перехід через границі Злучених Держав Америки та їх посілостей чужинцями, „коли б це мало бути шкідливе для інтересів Злучених Держав Америки".

*** Північно-американський** генеральний консулят знову візвав у понеділок північно-американських громадян у Китаю, щоби поробили всі приготування до скорого відїзду. Нову пересторогу мотивують тим, що положення на Пацифіку стало поважним. Особливо взивають до відїзду жінок, дітей і мужчин, що там зайві.

*** Як повідомляє** курієрське звідомлення з Каїра, від яких 8-х тижнів уживають єгипетської армії до копання ровів та будівельних робіт у західній пустинній окрузі в околиці Марса Матрук. Також на півострові Сінай на передпіллі Суезького каналу єгипетські вояки працюють під контролею та проводом анґлійців при будівельних роботах.

*** Згідно з вісткою,** яка надійшла до Кантону, в Індіях законно приписано вантажити торговельні кораблі сильніше, так, що кораблі глибше поринають. Сподіваються, що в цей спосіб зарадять хоча в деякій мірі недостачі тонажу в британській плавбі на Далекому Сході.

*** З Понанг** (Східня Індія) подають, що залога одного грецького корабля, примушеного до анґлійської служби, відмовилася дальше працювати для анґлійців.

„Берлінський конгрес дав напрямні на майбутнє“

ЗАГРЕБ. — „Великий конгрес в Берліні, пише часопис „Гrватске народ“, був европейським в найкращому цього слова значінню, бо питання, яких на ньому торкнулися, відносилися нетільки до одного краю, але до цілої Европи. Спосіб, в який зійшлися народи в Берліні вказує напрямні на майбутнє і відрізнявся суттєво від інших зїздів подібного роду“.

Згадати б тільки, зазначує часопис, версайський союз народів, який поділив народи на різні кляси і позволив великим рішати, коли тимчасом малі мусіли чекати перед дверима. В Берліні не було ніяких тайних конференцій великих держав, ніяких малих і великих держав, тільки один спільний лад, який рівномірно вяже всі народи.

Европейська рівновага, яку знайдено в Берліні відзначається усуненням всіх взаємних перешкод та спільними політичними, військовими і господарськими діями, коли тимчасом практикована англійцями рівновага викликувала століттями незгоду і нелад в Европі, щоби в цей спосіб зробити континент безвільним знаряддям англійських затій.

—•—

Геройська оборона Ґондару

РИМ. — Про бої, що після вичерпання всіх матеріяльних можливостей спротиву довели до упадку італійського становища Гондар в Абисинії, подають такі подробиці:

Гондар був окружений лінією зовнішніх оборонних застав, що простягалися на фронті яких 1.300 км. Але поміж ними були ще більші віддалі. Ці становища, яких назви стали загально відомі в останніх 6-ох місяцях з приводу геройського спротиву їх залог, це Кулькаберт і Феркабер, Горгора і Чельга, Денгія і Уаляг. Крім цього була ще друга, слабша оборонна лінія. Дуже сильний ворожий натиск, звертався в останніх тижнях концентрично водночас на всі відтинки фронту. Це не давало змоги команді військ з Амгари переводити маневри на внутрішні лінії вкористь найбільш загрожених точок зовнішньої оборонної лінії. Незалежно від цього, недостача літаків й у слід за тим абсолютна перевага в повітрі англійців та брак бензини спиняли такі маневри. Після упадку становищ Кулькаберт-Феркабер ворог зміг спрямувати свої наступи на слабі оборонні застави в Ацоцо. Вони могли видержувати тільки короткий час складні наступи ворожої артилерії, панцирної зброї та летунства і тому піхота ворога зустрічала слабий спротив. Крім цього між довжиною фронту, якого треба було боронити та військами, які стояли до диспозиції, була різка неспівмірність і тому ворожі збройні сили могли при підгримці свого летунства пробитися аж під ворота Гондару та повести на внутрішній оборонний пояс міста незвичайно завзяті атаки. Оборонці не могли цим атакам протиставитись ні одним літаком, ні одним повзом та внаслідок браку муніції не могли вести також ніякої успішної оборони.

Після семимісячних, довгих боїв, що підірвали їх і фізично — бо бракувало зовсім і лікувальних засобів — боролися італійські вояки проти якісної та кількісної переваги боевих засобів та проти далеко більших числом військ ворога. Боевий дух збройних сил Амгари був аж до останнього часу гідний подиву. Але надто великий брак боевих матеріялів надто тяжів відважним оборонцям Гондару, щоб вони могли були продовжувати боротьбу хочби з правдоподібністю коротко тривалого успіху.

—о—

В Англії домагаються виповідження війни Фінляндії

СТОКГОЛЬМ. — Англійський часопис висуває знову домагання, щоб виповісти війну Фінляндії. В часописі „Спектатор“ читаємо дослівно: „дуже конечне, щоб у фінській справі вдоволити Совітів“. Це спонукало дипльоматичні кола Швеції виразно ствердити, що Фінляндія бороноться проти Совітського Союза, проти грізного наміру інвазії большевицьких військ.

До фінської ноти видав державний департамент Злучених Держав Америки урядову заяву, яка знову говорить про загрозу північних шляхів постачання та про можливости для достав Совітам з Англії і Злучених Держав. Загроза цієї допомоги Совітам була б також загрозою самооборонних цілей Злучених Держав.

Супроти цих безвстидних північно-американських шантажів є, п'дкреслюють тут — постава Англії вже зовсім ясна.

Девалєра закликає всіх на фронт оборони

ДАМБЛІН.— „Обовязком кожного поодинокого ірляндського громадянина вступити до фронту оборони — заявив президент Девалера в Ляймеріку у промові з нагоди паради військ. Модерну тотальну війну можна виграти тільки сторожкістю та незвичайно доброю підготовою. Тому й Ірляндія мусить підготовлятися. Вона мусить сіяти більше пшениці, щоб могти прохарчуватися, коли її зовсім відріжуть від зовнішнього світу. Кожний, хто не хоче виконати своїх обовязків в цій війні, буде важко покараний. Тільки при помочі такої підготови, зазначив президент, може бути основно ослаблена небезпека ворожого нападу на Ірляндію“.

Північно-американські війська не готові до війни

СТОКГОЛЬМ. — З Ню-Йорку передають „Трансокеаном“: Як подають в неділю — „північно-американські війська не є в ніякому випадку озброєні до війни“. Таке заявив командант 4-ого корпусу ген. майор Грисволт після закінчення маневрів в Каролайні. Щонайменше пройде ще один рік, додав генерал, заки війська будуть дійсно добре вишколені. Під цю пору бракує ще найелементарніших умовин.

НАНКІН ПІД ЗНАКОМ РОКОВИН КИТАЙСЬКО-ЯПОНСЬКОГО ДОГОВОРУ.

ШАНГАЙ. — Нанкін пережив минулу неділю під знаком перших роковин важливого японсько-китайського договору. Міністр закорд. справ Чумінії підтвердив у радіопромові, що уряд Нанкіну хоче перевести цей договір в життя. Уряд придержується твердо політики відбудови. Ген. Гата, гол. командант японської армії в Китаю, зазначив у своїй проклямації, що визнання китайського національного уряду Німеччиною, Італією та іншими державами підсилює здоровий розвій Східньої Азії. Держави осі, що змагають до нового ладу у світі, є на дорозі до успіхів, тоді як демократії обмежуються тривожно до вдержання давнього стану.

ПЛАТИЛИ ГРОШІ ЗА ПОЛОНЕНИХ НІМЦІВ.

БЕРЛІН. — Команда 34-ої большевицької армії видала такий наказ, що попав у руки німців: „При поодиноких відділах заснувати окремий фонд для винагороди та спонуки незвичайних, смілиних звідунів. За приведення схопленого німецького старшини з паперами дістає звідун або група 300 рублів нагороди, за полоненого підстаршину або старшого стрільця з паперами 100 рублів, за кожного вояка з паперами 50 рублів. Незалежно від вишколу окремих стежних вояків присвятити збільшену увагу вишколові всіх вояків у розвідці“. Якщо б німецька команда була ввела подібні грошеві нагороди, була б вона досі, коли число полонених зросло до 3,7 міл. большевиків, виплатила вже понад 2 мільярди рублів!

„АНҐЛІЯ НЕ МАЄ ВИГЛЯДІВ НА ПЕРЕМОГУ ЕВРОПЕЙСЬКОГО БЛЬОКУ.

АСУНСІОН. — Найбільший ранішній часопис Парагваю „Ля Трібуна“ пише, що Анґлія не має ніяких виглядів на перемогу обєднаного европейського бльоку. Часопис пояснює, що в сучасному бою рішиться не тільки доля Европи, але всього цивілізованого світу, а заторкуючи слова мін. Рібентропа про цькування Рузвелта до війни, стверджує, що Німеччина не має ні пляну ні причини виступати проти Америки. Тимто відповідальність за можливу боротьбу між континентами впаде виключно тільки на Рузвелта. Все ж треба берегтися від викликання такої війни з огляду на перевагу оси у озброєнні та боевій справности.

Дрібні оголошення

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.“: Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва за Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва“ Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво“, Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова“ під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag“ G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei“, Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79